

A "Ne tedd - védd magad" bűnmegelőzési projekt bemutatása

BM-15-MA-0045

A projekt bemutatása

Ma Magyarországon az összes ismertté vált bűnelkövető 12 százaléka fiatalkorú. A kiskorúak bűnözését – bár egyre csökkenő súllyal, de –a vagyon elleni bűncselekmények dominanciája jellemzi. A kiskorúak által elkövetett erőszakos és garázda jellegű bűncselekmények száma emelkedik, és a garázdaság, a testi sértés, illetve a rablás fordul elő nagyobb számban. Az elmúlt tíz évben minden harmadik rablás elkövetője fiatalkorú volt. Bár a hazai kutatások tapasztalatai is azt jelzik, hogy a fiatalok markáns része középiskolás életkorára már személyes tapasztalattal rendelkezik a kábítószerfogyasztás terén, a kriminálstatisztikai adatok a kábítószer-bűncselekményeket elkövetők átlagéletkorát ennél későbbre teszik. Az erőszakos cselekmények körében a korábban ismert formák mellett új jelenség, hogy felerősödött a kortársagresszió. A fiatalok többsége nem teljes családból kerül ki, ami azt is jelzi, hogy az elmúlt időszak társadalmi folyamatai, gazdasági nehézségei, értékválsága mellett egyre nagyobb az aránya a diszfunkcionálisan működő, társadalmi szerepének megfelelni nem tudó családoknak. A bűncselekmény elkövető fiatalok többsége először kerül összeütközésbe a törvénnyel, ugyanakkor a fiatalkorú bűnelkövetők kb. egyharmada büntetett előéletű, akik közt igen magas a hátrányos, halmozottan hátrányos körülmények között nevelkedők aránya. A balassagyarmati Rendőrkapitányság hatáskörébe fiatalkorúak sérelmére 2012-ben 20; 2013-ban 12; 2014-ben 35 esetben követtek el bűncselekményt.

A 2015. december 01. és 2016. május 05. között megvalósítandó projekt program-elemei (tevékenység csoportjai):

1. előadás sorozat: bűnmegelőzés, áldozattá válási ismeretek (1/7)
2. Fórum színház (3/2)
3. Mediátor képzés (2/9)
4. Bűnmegelőzési tábor (Sport és művészeti tevékenységek, programok - Cserhászentiván) (2/5 és 13)
5. Bűnmegelőzési terem kialakítása (1/1)
6. Biztonságos szórakozóhely (1/4)
7. kortárs segítő képzések és tábor (Szügy) (2/6 és 16)

A projekt céljai

A projekt elsődleges célja a bűnelkövetések csökkentése. Ennek érdekében a megcélzott korosztályok ismeretszintjén előadássorozatot tartunk speciális szakemberek bevonásával (pedagógus, rendőr, addiktológus, pszichológus, ügyvéd, BV nevelő). Elhelyezzük a saját ismeretrendszerében a büntetőjog szerepét, beillesztjük a saját "életébe", hogy értse: melyek a társadalmi elvárások a saját maga védelme, a családja védelme és a társadalom tagjai védelme érdekében. Megismertetjük a büntetőeljárás folyamatával, kialakítjuk az önvédelmi és a társadalomvédelmi reflexeket, "használati utasítást" adunk ahhoz: mit kell tennie, ha bűnelkövetést észlel, hogyan kell segítenie társainak és a hatóságoknak, milyen jogai és milyen kötelezettségei vannak. Tipizálunk bűncselekményeket és az őket leginkább veszélyeztető cselekmények jellemzőit elemezzük. Problémamegoldó játékokat szervezünk, "terelgetjük" a gondolkodást, segítünk a helyeselhető magatartási normák megértésében, jelezzük az általuk nem látott veszélyeket. (erőszakos, vagyon elleni, korrupciós, közlekedési, szexuális, közbiztonság elleni bűncselekmények) Kiemelten kezeljük az internetes bűnözés, kóros alkoholfogyasztással és a kábítószerrel kapcsolatos bűnelkövetéseket, segítünk láttatni a lehetséges következményeket. Megmutatjuk az egészséges életvezetés esetén látható célok és a kóros szenvedélyek mellett várható életút közötti különbséget azért hogy lássa: a saját (és családja) életét hogyan teheti jobbá, vagy hogyan teheti tönkre.

A célcsoport bemutatása

A projekt célcsoportja 14-20 közötti diákok. Ezen célcsoport számára szervezünk előadásokat, több napos táborokat, börtönlátogatásokat, kórházi látogatásokat, interaktív foglalkozásokat, vetélkedőket, problémamegoldó tréningeket, filmvetítéseket, éjszakai járőrözést, "békítő tréningeket", "börtönszínházat". A programok szakemberek bevonásával, szakemberek irányításával történnek. Az előadásokon egyrészt ismert és népszerű előadók (élsportolók, addiktológus szakemberek) tartanak "vitaindító" előadásokat, majd a speciális szakembergárdánkkal folytatjuk a hallottak elemzését. A fiatalok gondolkodását segítjük, "rendben van, nézzük meg mi történik ekkor", "mi a következménye ennek" típusú interaktív játékokkal velük együtt és közösen oldjuk meg a felvetett problémákat. A több napos táborokban a sport, a szabályok, és az egészséges verseny személyiségre gyakorolt pozitív hatását állítjuk szemben a kábítószer negatív "ölő" veszélyeivel. Túrákat szervezünk, kreatív - bűnmegelőzési témakörbe illesztett - tréningeket tartunk. Drámapedagógusok és pszichológusok bevonásával irodalmi és művészeti élményeket állítunk szembe a bűnnel, a bűnelkövetéssel, a bűnelkövetések hatásaival, mintegy "választási lehetőséget kínálunk", döntést "provokálunk", a társadalom által helyeselt értékrend felé "utat mutatunk" Olyan szituációkat teremtünk, hogy a célzott korosztály maga hozza meg a saját döntését. Abban a döntésben segítünk, amelyet mind a szülőtől, mind a tanártól idegenkedve fogad el.

A projekt tevékenységei

1. Előadás sorozat, bűnmegelőzés, áldozattá válási ismeretek

A bűnözővé illetve áldozattá váláshoz vezető tényezők, az előbbiek elkerülését segítő módszerek megismertetése a cél a projekt elméleti-képzési szakaszában.

Ezen szakaszban a diákok 15-18 fős csoportokban kapnak tájékoztatást nemcsak a bűnmegelőzés területeivel, lehetőségeivel kapcsolatban, de alapvető jogaikkal és kötelezettségeikkel kapcsolatban is.

Minden óra interaktív, azaz nem előadásra, hanem csoportos beszélgetésre, vitára invitáljuk a diákokat.

2. Fórum színház

A fórum színház keretében a fogvatartottak problémás helyzeteket állítanak színpadra, ahol a konfliktus és a karakterek adottak. A nézők közbeszólhatnak, változtathatnak a szereplők viselkedésén, ötleteket adhatnak a konfliktus más jellegű megoldására, ezeket sorra eljátsszák, amíg meg nem születik a legjobb megoldás. A fórum színházban a közönség javaslatai alapján a történet alakítható, átírható. A játzó-nézők színpadi akcióit valóságos cselekvéseik főpróbájaként lehet felfogni. Speciális csoportot vonunk be közönségnek: a balassagyarmati általános iskolák, valamint a Madách Kollégium tanulóit, akik kiemelt kriminológiai rizikócsoportba tartoznak, áldozattá vagy elkövetővé válás szempontjából is.

A csoport célja:

- kriminológiai prevenció
- az önkifejezés erősítése
- cselekvési minták interiorizációja

A foglalkozások menete:

- A fogvatartottak részére speciális, érzékenyítő célzatú fejlődés-lélektani ismeretek átadása a kamasz-korról
- A fogvatartottak által az iskolákat érintő problémás helyzet feldolgozása
- 3 előadás megtartása a Balassagyarmati Fegyház és Börtön Szent Mihály kápolnájában

A fórum színházi tevékenységet drámapedagógus irányítja.

Várhatóan a gyermekek át tudják élni a megjelenített problémás helyzetet és különböző megoldási mintákkal állnak elő a játzó fogvatartottak részére. A fogvatartottak mindeközben gyakorolhatják az empátiát, a toleranciát, de segítettből egyszerre segítőtvé léphet elő, ami nem kis lélektani változáshoz vezethet. Ők lesznek azok, akik tanítva tanulhatnak.

3. Mediátor képzés

Pedagógusok felkészítése a resztoratív megoldásokra:

Ha az alapfeltevéseink érvényes, akkor körültekintően kell újra értékelnünk és meg kell változtatnunk sok olyan gyakorlatot, mely befolyásolja az iskolák működtetését, az igazságszolgáltatást, a szociálpolitikát, a munkahelyek vezetését és még gyermekeink felnevelését is.

Felelősségre vonás? Hogyan? A büntetés passzív, a diáknak semmit sem kell tenni. Az oktatásban a békítőkörök és csoportok lehetőséget nyújtanak a diákoknak, hogy megosszák érzéseiket, kapcsolatokat építsenek és problémákat oldjanak meg, illetve amikor valami rossz történik, aktív szerepet játszanak a helytelen cselekedet megfogalmazásában és a dolgok jóvátételében (Riestenberg, 2002) A resztoratív konferenciák jóformán mindig pozitívan végződnek, mivel lehetőséget ad a tanárnak és a diáknak az egyensúly és a harmónia helyreállítására.

4. Bűnmegelőzési tábor

- időpont: 2016 április 15 - 17

- helyszín: Angyalkert tábor- Cserhátszentiván (<http://angyalkert-tabor.hu/>)

- létszám: 20-25 fő

- korcsoport: 16-20 év közötti fiatalok

- célcsoport: bűnmegelőzés, áldozattá válás tekintetében veszélyeztetett réteg (mélyszegénységben, rendezetlen családi körülmények között élő, pszichés vagy tanulási problémákkal küzdő fiatalok)

Három darab 5-7 fős csapat formálását követően az előzetes játék eredményeképp felosztott csapatok külön (hosszúságban és nehézségben megegyező) útvonalon indulnak útra. Útközben csomópontokon haladnak keresztül, ahol a bűnmegelőzés, áldozattá válás témájában játékos feladatokat kell megoldania a résztvevőknek, hogy a csomóponton áthaladjon, megkapja a pecsétet a továbbhaladásra. Említett feladatok mindegyike olyan formában lesz kialakítva, hogy az a csapattagokat együttműködésre készítse, csak az összes csapattag aktív részvételével lehet megoldani a feladatokat. Így a csapattagok egymást közti együttműködése, ugyanakkor a különböző csapatok közti egészséges versengést is megtapasztalják a résztvevők.

5. Bűnmegelőzési terem kialakítása

A Projektek Házában egy olyan, „Bűnmegelőzési termet” kívánunk kialakítani, ahol az egyének megbízható forrásból bűnmegelőzési, főképpen vagyonvédelmi tanácsokat kaphatnak a következő témákban: hogyan vigyázzanak értékeikre, hogy ne váljanak, alkalmi vagy akár trükkös lopás áldozatává; milyen minősítésű ajtókat, záratokat, riasztókat, vagyonvédelmi eszközöket alkalmazzanak a biztonságuk védelmében; hogyan előzzék meg a gépkocsi-feltöréseket és lopásokat, továbbá hogyan óvhatják meg gyermeküket az internet veszélyeitől, a kábítószertől, az erőszaktól.

6. Biztonságos szórakozóhely

A fiatalok által kedvelt szórakozóhelyeknek fontos szerepet tölthetnek be a prevencióban, az áldozattá válás megelőzésében azzal, hogy odafigyelnek a fiatalok szórakozására, megakadályozzák az alkohol, a kábítószer fogyasztását, olyan programot szerveznek, melyek a fiatalok számára biztosítják a szabadidő hasznos eltöltését. „Biztonságos szórakozóhely” díjat kívánunk alapítani, amelyet oklevél és 50.000 Ft díj megítélésével kívánunk vonzóbbá tenni az együttműködésre hajlandó szórakozóhely tulajdonosok részére. A díjat minden évben egyszer ítéljük oda, szakemberek (rendőr, polgárőr) és a fiatalok véleménye alapján.

7. Kortárs segítő képzések és tábor

- időpont: 2016. április 22-23-24.
- helyszín: Diákfogadó Szügy
- létszám: 25 fő
- korcsoport: 14-20 év közötti fiatalok
- célcsoport: középiskolások, DÖK tagok, akik a bűnmegelőzésben hosszú távú feladatokat vállalnak problémafeltárás, tájékoztatás területén

A kortárssegítők olyan fiatalok, akik az egykorú partnerek között eredendően meglévő azonosulási képességet mozgósítva, mellérendelt szerepből igyekeznek segítséget nyújtani társaiknak. Sokszor a híd szerepét töltik be a fiatalok és a kompetens szakemberek között. Ez a híd valódi tereken és időközön ível át: az iskola vagy az utca világát köti össze a segítő intézményekkel, az éjszakai életet a nappal igénybe vehető segítséggel, illetve tizen- és huszonéves fiatalok szubkultúráját a felnőttek kiszámított világával.

Három napos intenzív tréning megtartásával szeretnénk felkészíteni a 14-20 éves fiatalok azon tagjait, akik részt vállalnak segítőként kortársaik tájékoztatásában. Az Ön- és társismereti foglalkozások, a prevenciós bűnmegelőzési programok megismerése, a meghívott szakemberekkel (pszichológus, rendőr-bűnmegelőzési referens, orvos-toxikológus, polgárvédelmi vezető, BV intézet tanácsos, ügyvéd, gyermekvédelmi szakember, pedagógus) előadásai és a velük való közvetlen kapcsolat fejleszti a személyiségüket és közösségformáló hatású. A kompetencia alapú, élménypedagógia őszinte, felelősségteljes segítőképzés embereket formál, akik hivatásul választhatják azokat a pályákat, melyeket a táborban és az előadásokon példaként megismernek.

A gyakorlatban részt vesznek a polgárőrség munkájában, látogatást tesznek a börtönben, kórházban ahol a feladatok mellett a munkakörülményeket is megtapasztalhatják, beszélgethetnek azokkal a felnőttekkel, akik különböző okok miatt kerültek oda, ott dolgoznak.

Kortársaikkal személyes, közvetlen kapcsolatot alakíthatnak ki, akiknek a fiatalok elmerik mondani problémáikat és ők a szakterületek mentorai által megfelelő segítséget nyújthatnak számukra. Balassagyarmaton öt középfokú intézményben tanulnak a diákok 2298 fő, akiknek több mint 60 %, 1483 fő Nógrád megye más településein él vagy kollégista. Ezekben az intézményekben a 2011.évi CXC. Nemzeti köznevelésről szóló törvénynek megfelelően tartanak, prevenciós programokat, melyeket javaslataikkal a diákok fokozottan aktuálisá tehetnek. A képzésen szerzett tapasztalataikról saját intézményeikben beszámolót tarthatnak pedagógus vezetővel. Ezek a fiatalok saját településeiken, általános iskolákban is szerepet vállalhatnak a bűnmegelőzésben, az áldozattá válás elkerülésében a szakemberekkel közösen tartott tájékoztatókon, beszélgetéseken. Javaslataikat kikérve, együttműködve tehetünk egy szebb jövőért lépéseket.
